

Stockholm den 1 oktober 2003

Till folkhälsominister Morgan Johansson

Folkbildningsförbundet delar regeringens oro för den ökande hälsoklyftan mellan de som mår bra och de som inte gör det. Långtidssjukskrivningarna innebär i första hand ett stort lidande för de sjuka och deras anhöriga, men de är också ett allvarligt samhällsproblem. Vi instämmer i statsminister Göran Perssons uttalande i regeringsförklaringen; alla måste hjälpas åt för att minska sjukskrivningarna. Vi inom studieförbunden påstår inte att vi har hela lösningen – men vi vill bidra med det vi är bra på. Folkbildning kan både vara en läkande kraft och en del i det förebyggande friskvårdarbetet.

Det finns ingen bättre näring för ohälsan än maktlöshet och utanförskap. Att kunna förstå och påverka är inte bara en förutsättning för demokratin utan också för den egna hälsan. Först då en människa känner sig sedd och uppskattad kan hon fungera och vara med och påverka skeenden utanför sig själv.

Vi har med tillfredsställelse noterat att den nya folkhälsopolitik som riksdagen beslutade om i april 2003 innebär en perspektivförskjutning mot ett mer hälsofrämjande synsätt och att fokus ligger mer på bestämningsfaktorer för hälsan i stället för sjukdomarna. Genom att fokusera på det som främjar god hälsa kan många sjukdomar förebyggas. Det sparar pengar för stat och kommun, men den största vinsten gör givetvis den enskilda människan.

Vi konstaterar att målen för folkbildningen har stor överensstämmelse med folkhälsomålen. Detta visar vi i en ny rapport från Folkbildningsförbundet, "Hälsa i Cirkel" (bifogas). Bland människors livsvillkor och levnadsvanor finns vissa faktorer som är avgörande för individers hälsa och för folkhälsan. Några av dem är demokrati, kultur och bildning - utgångspunkten för alla studiecirklar.

I Sverige sker ett enormt folkhälsoarbete i det tysta. Varje år lockas cirka 2.6 miljoner deltagare till mer än 300 000 olika hälsofrämjande aktiviteter i hela landet. Bakom dessa siffror finns studieförbundens studiecirklar och över 140 000 folkhälsoarbetare, folkhälsans doldisar.

Studieförbunden har en bred verksamhet som direkt knyter an till människors fysiska och psykiska välbefinnande. Självklart främjar studiecirklar i friskvård och sundare kostvanor folkhälsan, men egentligen spelar ämnet för cirkeln mindre roll. Vi menar att folkbildning i sig har stor betydelse. När en människa tar steget från passivitet till aktivitet, från stillasittande till rörelse, från ensamhet till social gemenskap – då händer något positivt.

Vi noterar att regeringen betonar ett ökat ansvar från den enskilde. En viktig förutsättning är givetvis att människor får reella möjligheter att ta sitt ansvar. Nya levnadsvanor kan aldrig tvingas på utifrån. Studieförbunden bygger sin verksamhet på människans vilja att lära och utvecklas. Men man kan behöva stöd för att bryta invanda mönster och ta steget ut i det okända. Samtal, reflektion och ifrågasättande är utmärkande för det lärande som sker i studiecirkeln. Genom den lilla gruppen får varje människa utrymme och möjlighet att göra kunskapen till sin. Därmed ökar också chanserna att kunskapen sätter varaktiga spår i vardagslivet.

Den enskilde har ett ansvar för sin hälsa. Men alla samhällsaktörer måste engageras för bättre folkhälsa. För att stoppa utvecklingen måste vi tänka i nya banor och ta till nya grepp. Vi inom studieförbunden är beredda. Vi gör redan idag åtskilligt, men vill i framtiden göra ännu mer. Vi skulle uppskatta ett möte med dig, för en dialog om våra insatser för en bättre folkhälsa och hur vi ytterligare kan förbättra dem i framtiden.

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET – STUDIEFÖRBUNDENS INTRESSEORGANISATION

Maicen Ekman
Generalsekreterare

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET STUDIEFÖRBUNDENS INTRESSEORGANISATION

Adress Box 730, SE-101 34 Stockholm, Sweden (Barnhusgatan 20, 4 tr)

Telefon 08-412 48 50 Telefax 08-21 88 26

info@studieforbunden.nu www.studieforbunden.nu

